

Ontwerpbegroting 2019

Inclusief meerjarenraming 2020 - 2022

Zwolle, maart 2018

HELDER IN WATERONDERZOEK

monsterneming
onderzoek
advies

1 Inleiding

1.1 Het gemeenschappelijk waterlaboratorium

De gemeenschappelijke regeling Aqualysis (bedrijfsvoering organisatie) is getroffen ter gemeenschappelijke uitvoering van de laboratoriumactiviteiten van de deelnemende waterschappen. Waterschappen ontplooiën deze activiteiten ter ondersteuning van de hen bij of krachtens de wet toegekende taken. Daarbij kan Aqualysis, naast het eigenstandig uitvoeren van laboratoriumonderzoek, ook fungeren als inkoopcentrale.

1.2 Begrotingsopbouw

De werkzaamheden van Aqualysis bestaan voor een belangrijk deel uit regulier onderzoek dat jaarlijks door deelnemers wordt gevraagd. Aqualysis geeft via deze begroting inzicht in de verwachte onderzoeksomvang en de daaraan verbonden (netto) kosten. In paragrafen 2.2 t/m 2.4 en 3.2 t/m 3.4 worden de verwachte vraag en aanverwante kosten per bedrijfs onderdeel uiteengezet. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 inzicht gegeven in de gevraagde voorschotten per deelnemer.

Via deze begroting wordt ook inzicht gegeven in de “ontwikkelwerkzaamheden” die Aqualysis in 2019 zal verrichten. Belangrijkste vragen hierbij zijn welke doelen worden gesteld, wat er ter realisatie van deze doelen gaat gebeuren en hoe deze werkzaamheden passen binnen het begrotingskader (2018). Specifieke doelen en bijbehorende activiteiten worden in de paragrafen 1.3, 2.1 en 3.1 toegelicht.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 een uiteenzetting getoond van diverse uitgangspunten die bij het opstellen van de begroting zijn gehanteerd; alsmede invulling gegeven aan de diverse verplichte paragrafen (conform het Waterschapsbesluit). Tot slot wordt in hoofdstuk 6 op het niveau van de kostencategorieën (optellingen van kostensoorten) inzicht verschaft m.b.t. de ontwikkeling van de begroting 2019 ten opzichte van de begroting 2018. Ter aanvulling wordt in dit hoofdstuk ook een analyse verschaft van de ontwikkelingen t.o.v. de jaarschijf 2019 uit de begroting 2018.

1.3 Programma-overstijgende ontwikkelwerkzaamheden 2019

Herhuisvesting.

Aqualysis kan de herhuisvestingsopgave naar verwachting afronden in 2018. De kapitaallasten als gevolg van de herhuisvesting starten (grotendeels) met ingang van 2019.

In 2019 moet tevens in beeld worden gebracht of de laboratoriumruimten voldoende geschikt zijn voor nieuw op te zetten laboratoriumonderzoek. Hierbij met name denken aan DNA- en aanverwant onderzoek

Personeelsbeleid.

In 2018 wordt de samenwerking met WDO Delta op het gebied van de HRM taken geoptimaliseerd. Tevens wordt met behulp van externe deskundigheid een strategisch personeelsplan opgesteld. Implementatie van dit plan vindt plaats in 2019.

2 Programma chemisch laboratorium

2.1 Borgen van kwaliteit en innovatie

Kwaliteitsborging

De chemische en bacteriologische analyses worden door Aqualysis onder accreditatie uitgevoerd conform NEN-EN-ISO 17025. Dit geldt ook voor monsterneming. Monsternemers zijn ministerieel erkend en er wordt in voorkomende gevallen gewerkt volgens de accreditatieschema's AS2000 en AS3000. De kwaliteit van het laboratoriumproduct is in overeenstemming met de wensen van de waterschappen. Jaarlijks wordt de kwaliteit getoetst door de Raad voor Accreditatie. Toetsingskosten maken onderdeel uit van de reguliere begroting.

Innovatie

Aqualysis neemt een actieve houding aan binnen de laboratoriumwereld in Nederland. Het is actief in werkgroepen van ILOW en Fenelab. Ook heeft Aqualysis zitting in (inter)nationale NEN normcommissies en werkt op deze manier actief mee aan het tot stand komen van normvoorschriften van moderne analysemethoden. Op deze wijze is Aqualysis altijd op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van analyse en monsterneming.

Samen met de Waterdienst van Rijkswaterstaat en enkele andere ILOW-laboratoria wordt ook in 2019 gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe analysemethoden voor de op dat moment door de waterschappen gevraagde parameters.

2.2 Meetvraag: meerjarig perspectief

Alle deelnemers hebben een (meerjarige) opgave verstrekt van de verwachte omvang van de productie m.b.t. chemisch onderzoek. Dit biedt de mogelijkheid om de kosten in meerjarig perspectief in verband te brengen met de verwachte productieomvang. Zo kan bijvoorbeeld richting worden gegeven aan het wervingsbeleid (personeel), dan wel aan de te plegen investeringen.

De totale gevraagde productie stijgt in 2019 licht ten opzichte van 2018; met 2,7%. Wanneer de jaarrekeningen van de afgelopen jaren in ogenschouw worden genomen, blijkt dat het in de praktijk gevraagde volume de afgelopen jaren hoger lag. Vanuit die wetenschap mag worden geconcludeerd dat de productie 2019 voorzichtig is begroot.

De begrote omvang van de productie blijft in meerjarig perspectief (2020-2022) vrijwel constant. Ten opzichte van de meerjarenraming 2019-2021 (begroting 2018) neemt de verwachte vraag structureel toe; met ca. 2,7% in het laatste jaar van het perspectief.

Tabel 1: Geprognosticeerde ILOW-punten Chemie 2019 (ILOW-punten):

	2018	2019	2020	2021	2022
Vechtstromen	850.000	850.000	850.000	850.000	850.000
Rijn en IJssel	402.000	396.000	396.000	396.000	396.000
Vallei en Veluwe	570.000	657.000	662.000	642.000	642.000
Zuiderzeeland	470.000	470.000	470.000	470.000	470.000
Drents Overijsselse Delta	745.000	745.000	745.000	745.000	745.000
Totale vraag	3.037.000	3.118.000	3.123.000	3.103.000	3.103.000
Omvang vraag begroting 2018	3.037.000	3.022.000	3.022.000	3.022.000	

De in de actuele producten en diensten catalogus (PDC) gehanteerde prijzen in ILOW-punten per onderzoek (PDC 2018) zijn vrijwel identiek aan de voorgaande PDC. Daarmee zijn de volumes van ILOW-punten vergelijkbaar.

2.3 Ontwikkeling van de formatie

De formatie toegerekend aan het bedrijfsonderdeel Chemie daalt qua omvang ten opzichte van de begroting 2018 (begroot is 46,9 fte in 2018 vs. 46,0 fte in 2019). Belangrijke ontwikkelingen betreffen het niet langer als formatie begroten van een laboratorium assistent (-0,9 fte), en het niet geheel vervangen van een anorganisch analist (-0,2 fte). De werkzaamheden van de laboratorium assistent zullen via (flexibel inzetbare) externe inhuur worden opgevangen. Daarnaast neemt de toegerekende formatie beperkt toe (0,2 fte), als gevolg van het op gewijzigde basis toerekenen van algemene personele kosten (bijv. de directie).

2.4 Kosten

In onderstaande tabel staan de exploitatiekosten voor 2019-2022 voor het programma Chemie. Ter vergelijking zijn de jaarcijfers 2017 en de vastgestelde begroting 2018 opgenomen. Bedragen worden in hele euro's gepresenteerd.

Tabel 2: exploitatiebegroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2022

Kostencategorie	R 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022
Kapitaallasten	95.969	220.800	478.485	546.248	606.911	637.954
Personeelslasten	3.306.665	3.343.300	3.420.600	3.489.100	3.558.800	3.630.000
Goederen en diensten	1.763.163	1.814.500	1.861.900	1.899.100	1.937.100	1.975.800
Verzekeringen en belastingen	39.568	35.800	37.500	38.300	39.100	39.800
Inkomsten	-567.510	-455.000	-447.000	-462.000	-467.000	-472.000
Onvoorzien	0	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000
Netto kosten begroting 2019			5.441.485	5.600.748	5.764.911	5.901.554
Netto kosten begroting 2018	4.637.855	5.049.400	5.299.600	5.437.200	5.575.400	

Analyse kostenontwikkeling 2018 - 2019

De begrote netto kosten van het programma Chemie stijgen – zoals verwacht - substantieel tussen boekjaar 2018 en 2019. Belangrijkste ontwikkeling die ten grondslag ligt aan deze lastenstijging, betreft het toenemen van de kapitaallasten verbonden aan de herhuisvesting (>€220.000). Ook stijgen de begrote kapitaallasten als gevolg van het op gewijzigde grondslagen toerekenen van de lasten uit hoofde van de herhuisvesting (zie ook paragraaf 5.1)

Naast de kapitaallasten stijgen ook de personeelslasten substantieel door toedoen van verwachte cao-ontwikkeling (aantrekken economie) en het toenemen van de kosten voor werkgeverspremies (bijv. pensioenpremies).

Analyse meerjarenraming 2019-2022

In meerjarig perspectief nemen de begrote netto lasten per jaar als gevolg van loonkostenindexatie en de (her)investeringen toe. Indicatief leidt dit tot een jaarlijkse kostenstijging (Chemie) van ca. € 130.000 (ca. 70.000 euro voor lonen en 60.000 euro voor kapitaallasten).

Ook nemen de begrote lasten uit hoofde van inkopen in het algemeen toe (goederen en diensten) als gevolg van de aantrekkende economie. In financieel meerjarig perspectief is rekening gehouden met een structurele lastenstijging (indexatie) van 2% (ca. 30.000 a 40.000 per jaar).

De begrote stijgingspercentages zijn hoger dan in de voorgaande begroting. Er wordt rekening gehouden met 2% loonstijging en indexatie. Dat was in de voorgaande begroting respectievelijk 1% (goederen en diensten) en 1,5% (lonen).

In de onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de netto kosten uitgedrukt in gemiddelde stijgingspercentages per jaar, voor zowel de periode 2018-2022 als 2019-2022.

Tabel 3: Analyse meerjarig financieel perspectief

Betreft stijging	Ontwikkeling 2018-2022	Ontwikkeling 2019-2022
Netto kosten (%)	16,9% (4,2% / jaar)	8,5%% (2,8% / jaar)
Prijs per ILOW-punt (%)	14,5% (3,6% / jaar)	8,6% (2,9% / jaar)

Prijzontwikkeling afgerond op tiende procenten, prijs per jaar betreft de gemiddelde stijging per boekjaar.

Relatieve analyse meerjarenraming 2019 (ten opzichte van voorgaande begrotingen)

De ontwikkeling van de prijs per ILOW-punt wordt in onderstaande tabel uiteengezet.

Tabel 4: Begrote prijs per ILOW-punt uit begrotingen 2017 t/m 2019.

Begroting / boekjaar	2019	2020	2021	2022
Begroting 2017	1,78	1,81	n.v.t.	n.v.t.
Begroting 2018	1,75	1,80	1,84	n.v.t.
Begroting 2019	1,75	1,79	1,86	1,90
Verschil 2018/2019	0	-0,01	0,02	n.v.t.

De prijs per ILOW-punt (2019) ligt in het verlengde van de voorgaande begroting. De verwachte prijs per ILOW-punt blijft in de eerste jaren van de meerjarenraming (vrijwel) constant, ten opzichte van de verwachtingen in de meerjarenraming 2018-2021. In de laatste jaren neemt de prijs relatief iets toe, als gevolg van de toegenomen indexatie van prijzen en lonen.

Wanneer de begroting 2017 bij de analyse wordt betrokken, blijkt dat er sprake is van lagere begrote netto lasten dan op basis van de meerjarenraming 2017-2020 verwacht. Toename van de begrote productieomvang maakt dat de prijzen van Aqualysis laag blijven.

In hoofdstuk 6 wordt een meer gedetailleerde toelichting verschaft op de totale lastenontwikkeling tussen de begrotingen 2018 en 2019.

Nadere analyse jaarschijf 2019

De begrote lasten 2019 liggen substantieel hoger dan in de begroting 2018 verwacht (ca. €140.000). Het grootste verschil tussen de jaarschijf 2019 uit de begroting 2018 en de begroting 2019, betreft het toerekenen van de kosten voor de herhuisvesting aan Chemie in plaats van aan Hydrobiologie (ca. €70.000). Ook worden er meer kosten voor goederen en diensten toegerekend (€20.000). Het overige deel (ca. €50.000) is het gevolg van diverse autonome ontwikkelingen (bijv. lonen en rente).

Conclusie

De prijs per ILOW-punt stijgt van 1,66 in 2018 naar 1,75 in 2019. Deze stijging was reeds in de begroting 2018 voorzien. De herhuisvesting leidt tot een substantiële stijging van de kapitaallasten. De verwachte prijs per ILOW-punt in 2019 is gelijk aan de verwachting in de begroting 2018. De totale kosten van het programma Chemie liggen echter wel substantieel hoger dan verwacht. Dit is voornamelijk het gevolg van een kostentoerekeningsvraagstuk.

3 Programma hydrobiologisch laboratorium

3.1 Hydrobiologische kwaliteit en innovatie

Hydrobiologische werkzaamheden worden door Aqualysis uitgevoerd binnen eigen kwaliteitsvoorschriften en -richtlijnen. Het onder accreditatie uitvoeren van werkzaamheden wordt gestart als alle laboratoriumwerkzaamheden (chemisch, bacteriologische, hydrobiologisch en monsterneming) vanuit één locatie worden aangestuurd en uitgevoerd.

Aqualysis brengt samen met alle ILOW-laboratoria de hydrobiologische voorschriften en werkwijzen onder in NEN documenten en werkt op deze wijze actief mee aan het uniformeren van het hydrobiologisch onderzoek in Nederland. Voor nieuwe onderzoeksmethoden worden richtlijnen opgesteld.

3.2 Meetvraag: ontwikkelingen en kansen

De omvang van de hydrobiologische werkzaamheden is in meerjarig perspectief bij de deelnemers uitgevraagd. Uit de onderstaande tabel blijkt dat de omvang van de gevraagde productie de aankomende jaren in lijn ligt met de vraag in boekjaar 2018. De omvang van de productie in het eindperspectief (laatste jaarschijf van de raming) stijgt in deze begroting met 3,2% ten opzichte van de laatste jaarschijf van de raming 2018. Zodoende is sprake van een structureel stijgende vraag.

Tabel 5: meetvraag hydrobiologie 2019 (ILOW-punten)

	2018	2019	2020	2021	2022
Vechtstromen	130.000	130.000	130.000	130.000	130.000
Rijn en IJssel	35.000	41.500	41.500	41.500	41.500
Vallei en Veluwe	103.000	100.415	111.555	92.175	92.175
Zuiderzeeland	50.150	46.460	45.955	46.160	48.790
Drents Overijsselse Delta	171.000	171.000	171.000	171.000	171.000
Totale vraag		489.375	500.010	480.835	483.465
Omvang vraag begroting 2018	489.150	470.200	468.715	468.320	

3.3 Ontwikkeling van de formatie

De formatie m.b.t. hydrobiologie ontwikkelt zich nauwelijks ten opzichte van de begroting 2018. Er wordt 0,1 fte aanvullende capaciteit begroot op het gebied van hydrobiologie (van 7,0 fte naar 7,1 fte incl. toegerekende algemene kosten).

3.4 Kosten

In onderstaande tabel staan de exploitatiekosten voor 2019-2022 voor het programma Hydrobiologie. Ook is ter vergelijking de vastgestelde begroting 2017 opgenomen. Bedragen worden in hele euro's gepresenteerd.

Tabel 6: exploitatiebegroting 2019 en meerjarenbegroting 2020-2022

	R 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022
Kapitaallasten	17.422	41.300	44.517	45.153	44.563	45.172
Personeelslasten	445.930	501.400	525.700	536.200	546.900	557.900
Goederen en diensten	438.409	288.000	318.600	340.700	307.800	315.000
Verzekeringen en belastingen	3.987	4.900	4.200	4.300	4.300	4.400
Inkomsten	-63.021	-50.000	-53.000	-53.000	-53.000	-53.000
Onvoorzien	€ 0	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Netto kosten begroting 2019			850.017	883.353	860.563	879.472
Netto kosten begroting 2018	842.727	795.600	843.000	842.500	852.500	

Analyse kostenontwikkeling 2018 - 2019

De begrote netto kosten van het programma hydrobiologie stijgen tussen 2018 en 2019 met 6,8% (ca. €55.000). De grootste ontwikkeling doet zich voor ten aanzien van de kosten voor goederen en diensten. Deze stijgen met ca. €30.000. Dit is (per saldo) het gevolg van €50.000 hogere kosten voor het aantrekken van externe expertise (hydrobiologisch onderzoek via flexibele schil). Deze gewijzigde inschatting wordt onderbouwd met de aanhoudend hogere vraag om productie en het tekort dat in de jaarstukken 2017 is gemeld ten aanzien van externe expertise. Verder stijgen ook de personele lasten met ca. €25.000, voornamelijk als gevolg van prijsontwikkeling door cao en (werkgevers)premies.

Analyse meerjarenraming 2020-2022

Uit de bovenstaande begroting blijkt, dat het totale (netto) lastenvolume in het meerjarig perspectief schommelt rond de €870.000. Schommelingen ontstaan vooral door wijzigingen t.a.v. de inkoop van externe expertise (flexibele schil; afhankelijk van vraag). De prijs per ILOW-punt schommelt maar beperkt mee, zoals blijkt uit de onderstaande tabel.

Tabel 7: Begrote prijs per ILOW-punt uit begrotingen 2017 t/m 2019

Begroting / boekjaar	2019	2020	2021	2022
Begroting 2017	1,75	1,76	n.v.t.	n.v.t.
Begroting 2018	1,79	1,80	1,82	n.v.t.
Begroting 2019	1,74	1,77	1,79	1,82
Verschil 2018/2019	-0,05	-0,03	-0,03	n.v.t.

De prijs per ILOW-punt daalt ten opzichte van de vorige begroting (2018). De structureel lagere prijs is vooral het gevolg van de gewijzigde uitgangspunten ten aanzien van de kostentoerekening (paragraaf 5.1). Het prijseffect van wijzigingen in de omvang van het productievolume wordt grotendeels opgevangen door wijzigingen in de omvang van de flexibele schil.

In hoofdstuk 6 wordt een meer gedetailleerde toelichting verschaft op de lastenontwikkeling.

Conclusie

De begrote lasten ten aanzien van het programma hydrobiologie stijgen tussen 2018 en 2019 voornamelijk als gevolg van een correctie op het budget voor het aantrekken van externe expertise. De begrote omvang van de productie ligt in het verlengde van 2018. De prijs per ILOW-punt daalt, ondanks deze correctie, als gevolg van gewijzigde uitgangspunten ten aanzien van de kostentoerekening (van zowel kapitaallasten als algemene kosten).

4 Inkomsten/kostenverdeling

4.1 Uitgangspunten

Onderstaand worden de kosten per deelnemer op begrotingsbasis getoond.

Tabel 8: Begrote bijdragen per deelnemers voor chemie & hydrobiologie (hele euro's)

Chemie	2018	2019	2020	2021	2022
Vechtstromen	1.413.233	1.483.645	1.524.623	1.579.428	1.616.864
Vallei en Veluwe	947.698	1.146.770	1.187.412	1.192.932	1.221.208
Rijn en IJssel	668.376	690.331	709.398	734.898	752.317
Zuiderzeeland	781.435	820.368	843.027	873.331	894.031
Drents Overijsselse Delta	1.238.658	1.300.371	1.336.287	1.384.322	1.417.134
Totaal	5.049.400	5.441.485	5.600.748	5.764.911	5.901.554

Hydrobiologie	2018	2019	2020	2021	2022
Vechtstromen	211.446	225.803	229.667	232.664	236.483
Vallei en Veluwe	167.530	174.415	197.081	164.968	167.676
Rijn en IJssel	56.928	72.083	73.317	74.274	75.493
Zuiderzeeland	81.569	80.698	81.187	82.614	88.754
Drents Overijsselse Delta	278.133	297.017	302.101	306.043	311.066
Totaal	795.606	850.017	883.353	860.563	879.472

Totaal	2018	2019	2020	2021	2022
Vechtstromen	1.624.679	1.709.447	1.754.290	1.812.092	1.853.347
Vallei en Veluwe	1.115.228	1.321.185	1.384.493	1.357.901	1.388.884
Rijn en IJssel	725.304	762.414	782.715	809.172	827.810
Zuiderzeeland	863.004	901.067	924.214	955.944	982.785
Drents Overijsselse Delta	1.516.790	1.597.388	1.638.388	1.690.365	1.728.200
Totaal	5.845.006	6.291.502	6.484.101	6.625.475	6.781.026

5 Financiële beschouwing 2018-2021

In dit hoofdstuk zijn onder andere de voorgeschreven begrotingsparagrafen uit artikel 4.11 van het Waterschapsbesluit opgenomen, voor zover deze aspecten aan de orde zijn.

5.1 Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar

- Bij het opstellen van de begrotingen voor de programma's zijn de volgende ontwikkelingen meegenomen:
  - Ervaringscijfers uit de jaarrekening 2017.
  - Ontwikkeling van de formatie t/m december 2017.
  - Verwachte cao ontwikkeling, (mede) op basis van recent loonbod werkgevers.
  - Actuele kostenverwachting inzake de herhuisvesting (realisatie binnen begroting)

5.2 (Financiële) uitgangspunten en normen

- Bij het opstellen van de begrotingen voor de programma's zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Personeel

- Personele lasten zijn begroot op basis van de actuele bezetting, plus niet ingevulde vacatures en salarislasten per 31 december 2017.
- De lasten m.b.t. vacatures zijn begroot tegen de kosten van functionarissen met eenzelfde functie (voorbeeldfunctionaris).
- Bovenformativiteit wordt lasten verhogend begroot.
- De salarisontwikkeling wordt met ingang van 2019 geraamd op 2,0% op jaarbasis. Daarbij is voor de jaren 2017 en 2018 rekening gehouden met een salariscroei van 1,5% per jaar.
- Er is geen rekening gehouden met retrospectieve salarisontwikkeling alsmede met incidentele uitkeringen als gevolg van het afsluiten van een nieuwe cao; alsmede eventuele gevolgen van het "teruggeven" van 1,4% kosten uit hoofde van pensioenopbouw.
- Verwachte salarislastenontwikkelingen (anciënniteit) zijn op individueel niveau begroot. Er is rekening gehouden met een gemiddelde individuele groei van 2,5% (was 5% in begroting 2018).

Kapitaallasten

- Kapitaallasten zijn begroot op basis van het beleid m.b.t. activeren en afschrijven van activa (november 2015).
- Kapitaallasten zijn gebaseerd op basis van een inhoudelijke afweging m.b.t. de noodzaak tot vervanging / aanschaf.
- De verwachte rentelasten zijn begroot als onderdeel van de kapitaallasten (bijv. niet geactiveerde rente als gevolg van lopende investeringen).
- Er is gerekend met een rente-omslagpercentage van 2%, waarbij rekening is gehouden met de financiële gevolgen van het langjarig vastleggen van rentes (herhuisvesting).
- In tegenstelling tot de begroting 2018 is er voor de herhuisvesting niet gedifferentieerd naar rente per projectdeel; gezien de ontwikkeling op de rentemarkt.

Goederen en diensten

- Voor goederen en diensten wordt in meerjarig perspectief rekening gehouden met een structurele stijging met 2% met ingang van 2020. Het boekjaar 2019 is geïndexeerd ten opzichte van 2018 met 1,5% (jaarmutatatie CPI November 2017)
- Er worden kosten voor het uitbesteden van werkzaamheden begroot op basis van de verwachte vraag versus de behaalde realisatie in 2017. Voor hydrobiologie is gerekend met een gemiddelde van kosten op basis van urenrekening en het resultaat 2017.

5.3 Incidentele baten en lasten

De begroting van Aqualysis kent geen incidentele baten en lasten. Dit blijkt onder andere uit het meerjarig verloop van de begroting (vlak verloop van kostensoorten). De productieprocessen waaraan binnen de gemeenschappelijke regeling uitvoering wordt gegeven, zijn jaarlijks vergelijkbaar. De aanverwante kosten zijn zodoende ook wederkerig, maar op onderdelen wel wisselend van omvang.

5.4 Kostentoerekening

Er wordt, conform artikel 11 van de verordening beleid en verantwoordingsfunctie van Aqualysis, gestreefd naar verdere objectivering en standaardisatie van de toerekening van kosten. Doel van de kostentoerekening is om tot zo zuiver mogelijke prijzen van de producten te komen. In onderstaande passage wordt beschreven welke rekenregels bij het verdelen van kosten zijn toegepast:

Algemene rekenregels

De exploitatie is verdeeld in drie werkvelden: Chemie, Hydrobiologie en Algemeen. Lasten worden waar mogelijk direct toegerekend aan de programma's Chemie en Hydrobiologie. Indien directe toerekening niet mogelijk is, worden lasten op het werkveld Algemeen verantwoord. De aan het werkveld Algemeen toegerekende lasten worden verdeeld over de programma's Chemie en Hydrobiologie op basis van een op voorcalculatie bepaalde verdeelsleutel. In deze begroting (2019) is gerekend met 90%/10%. Dit was in de begroting 2018: 88%/12%. Reden om terug te gaan naar de verdeling die in eerdere boekjaren werd toegepast betreft de stijging van de totale productie, die tot gevolg heeft dat relatief meer formatie (en dus kosten) aan hydrobiologie worden toegerekend. De verdeelsleutel FTE wordt uit dient hoofde in toenemende mate niet langer representatief geacht.

Kapitaallasten

Kapitaallasten voor apparatuur en vervoermiddelen worden toegerekend op basis van "dominant gebruik". Dit wil zeggen dat de kapitaallasten verbonden aan bijvoorbeeld (monster)bussen geheel onder Chemie worden verantwoord; indien in wordt geschat dat deze middelen vooral binnen Chemie gebruikt zullen worden. Urenregistratie van het gebruik leidt tot disproportionele administratieve lasten.

Kapitaallasten m.b.t. huisvesting worden verdeeld op basis van de algemene verdeelsleutel 90%/10%. (dit was effectief 60%/40%). Reden om deze verdeelsleutel substantieel aan te passen vormt de scope van het herhuisvestingproject. Het project betreft niet alleen realisatie van een stuk nieuwbouw / herbouw (waarvan de meeste oppervlakte door hydrobiologie wordt gebruikt); maar ook het levensduur verlengend onderhoud van de bestaande delen van het pand aan de Loggerweg 6. Dit leidt er logischerwijs toe dat we de kosten voor de huisvesting dienen te verdelen naar rato van het gebruik van het gehele pand (niet alleen de nieuwbouw). Daarbij blijkt dat de verdeelsleutel 90%/10% een goede basis voor de verdeling vormt.

Personeelslasten

Doorbelasting van personeel vindt plaats op uur-basis. De hydrobiologen worden zodoende voor 100% van hun uren toegerekend aan Hydrobiologie en de chemisch analisten voor 100% van hun uren aan Chemie. De personeelsleden van klantenservice worden voor 100% (uren) toegerekend aan Chemie. Overige medewerkers is op het niveau van de individuele medewerker een inschatting gemaakt van de toerekening. Daar waar 100% toerekening mogelijk is (bijv. kwaliteitsmedewerker aan Chemie) zijn deze kosten als zodanig toegerekend. De resterende formatie (bijv. directeur) wordt toegerekend aan het werkveld algemeen (90%/10% verdeeld).

Goederen en diensten

Kosten voor goederen en diensten worden waar mogelijk direct toegerekend aan Chemie dan wel Hydrobiologie. Daar waar sprake is van mogelijke aanwending voor beide programma's, worden de kosten binnen het werkveld Algemeen verantwoord. In de onderstaande tabel wordt de toerekening getoond voor kostensoorten waar meer dan 25.000 euro op is begroot.

Tabel 9: kostentoerekening goederen en diensten

Betreft	Algemeen	Chemie	Hydrobiologie
Hydrobiologisch onderzoek derden			X
Monstertransport		X	
Telecommunicatie	X		
SLA met WDO Delta en adviesdiensten	X		
Door te belasten inkoop Chemie		X	
Contributies brancheverenigingen	X		
Aankoop software	X		
Aankoop / onderhoud apparatuur		X	X
Chemicaliën		X	
Aankoop laboratoriummaterialen		X	
Elektriciteit	X		
Aardgas	X		
Technische gassen		X	
Huur		X	X
Onderhoud gebouw	X		
Onderhoud apparatuur		X	X
Onvoorzien		X	X

5.5 Reserves en voorzieningen

Aangezien Aqualysis alle netto-kosten verrekent met de deelnemers, zijn in principe geen reserves nodig. Op basis van de bijdrageverordening wordt het resultaat aan de deelnemers teruggestort dan wel gevorderd in het navolgende jaar, conform de afspraken gemaakt via de bijdrageverordening.

Ten behoeve van het cao gebonden recht m.b.t. opleidingsgelden (PBB) is een voorziening gevormd (m.i.v. jaarrekening 2016). Ook is er een voorziening gevormd uit hoofde van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen. Ten aanzien van beide voorzieningen zijn op begrotingsbasis geen onttrekkingen geraamd.

5.6 Investerings

Binnen het meerjarenperspectief worden de volgende investeringen voorzien. Gehanteerde afschrijftermijnen zijn overeenkomstig het activeringsbeleid van Aqualysis.

De begrote investeringen zijn, in tegenstelling tot de begroting 2018, bij naam genoemd om daarmee voldoende concreet inzicht te bieden in de verwachte investeringen. Via deze wijze van presenteren van (vervangings)investeringen wordt bestuurlijke drukte (een breed scala van kredietaanvragen) voorkomen.

Ook wordt er per investering een spectrum van aanleidingen verschaft, om de noodzaak tot aanschaf inzichtelijk te maken. De diverse aanleidingen corresponderen met de uitleg bij de letters A t/m D:

- A) Auto of boot is afgeschreven en aan eind van gebruiksperiode.
- B) Apparaat is afgeschreven en aan eind van gebruiksperiode
- C) Onderhoud en verkrijgbaarheid verbruiksmaterialen wordt kritisch
- D) Nieuwere apparatuur (eventueel nieuwe / andere techniek) biedt wezenlijke voordelen

Tabel 10: voorgenomen investeringen 2019-2022

Jaar	Investering	Bedrijfsonderdeel	Bruto krediet	Afschrijftermijn (jaren)	Aanleiding
2017	ICP MS	Chemie	140.000	10	B, C
2018	Spoelmachine	Chemie	30.250	10	B
2018	Apparatuur PAK-analyse	Chemie	108.900	10	B
2018	GC-ITD / GC-MS	Chemie	169.400	10	B, C
2018	Destructieblok + controller aa	Chemie	24.200	10	B, C
2018	Nutriënten analyzer	Chemie	72.600	10	B
2018	Ionchromatograaf	Chemie	48.400	10	B, C
2018	Monsternemingsauto	Chemie	60.500	5	A
2018	Vervanging werkstations (ICT) / fase 1	Algemeen	63.525	5	B
2019	Nutriënten analyzer	Chemie	72.600	10	B
2019	Destructieblok + controller aa	Chemie	24.200	10	B, C
2019	Discreetanalyser	Chemie	72.600	10	D
2019	Apparatuur EOX-analyse	Chemie	72.600	10	B, C
2019	ICP-MS	Chemie	193.600	10	B, C, D
2019	Monsternemingsauto	Chemie	48.400	5	A
2019	Vervanging werkstations (ICT) / fase 2	Algemeen	63.525	5	B
2020	LC-MS	Chemie	363.000	10	
2020	Destructieblokken metalen	Chemie	72.600	10	
2020	Destructieblok + controller aa	Chemie	24.200	10	
2020	Tot-N analyzer	Chemie	42.350	10	
2020	Monsterwisselaar (45 pos) titrator	Chemie	18.150	10	
2020	Monsternemingsauto	Chemie	48.400	5	
2021	Apparatuur olie-analyse	Chemie	48.400	10	
2021	Apparatuur chlorofyl analyse	Chemie	60.500	10	
2021	Microscoop	Hydro	12.100	10	
2021	Nutriënten analyzer	Chemie	72.600	10	
2021	Monsternemingsboot	Chemie	24.200	5	
2021	Monsternemingsauto	Chemie	48.400	5	
2022	GC-MSMS	Chemie	169.400	10	
2022	LC-MS	Chemie	363.000	10	
2022	Nutriënten analyzer	Chemie	72.600	10	

5.7 Financiering

Het beleid qua financiering is vastgelegd in een verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie en een Treasury-verordening.

De rentevisie is als volgt: De prijs van lange geldleningen is laag maar zal de aankomende jaren gestaag stijgen. Het is de verwachting dat de rente de aankomende jaren nog relatief laag zal blijven. Er is in de begroting vanuit gegaan, dat de rente licht stijgt ten opzichte van de raming 2018.

Aqualysis trekt in principe slechts lang geld aan, wanneer dit vanuit het oogpunt van de liquiditeit noodzakelijk is. Indien zij lang geld aantrekt, worden activa in principe gefinancierd tegen de verwachte gebruiksduur (onder inachtneming van de renterisiconorm).

De kasgeldlimiet bedraagt in 2019 € 557.000 (= 8,2% van de totale (bruto) lasten van de begroting). Bij de Nederlandse Waterschapsbank is een rekening-courant krediet afgesloten met een limiet van € 500.000.

Het renterisico bedraagt in 2019 € 2,500 mln. (1,358 mln. = 20% van de totale lasten van de begroting; met een minimum van 2,5 mln.). Dit betekent dat bij grote aanschaffen (bijv. het pand) er een gedifferentieerde financiering benodigd is (herfinanciering). Deze is reeds gedeeltelijk bewerkstelligd door een lening van € 450.000 voor 25 jaren af te sluiten (lineair) en van € 600.000 voor 20 jaren (fixe).

5.9 Bedrijfsvoering

Informatievoorziening

Twee keer per jaar wordt door de directie aan het bestuur, in de geest van de financiële verordening, gerapporteerd. Indien er sprake is van (niet rechtmatige) afwijkingen, zal het bestuur waar nodig een wijzigingsvoorstel aan de deelnemers in de GR voorleggen.

Ondersteuning

De PIOFAC diensten worden ook in 2019 geleverd door het waterschap Drents Overijsselse Delta. Hiertoe is een dienstverleningsovereenkomst opgesteld. In 2018 heeft een optimalisatie van deze dienstverlening plaats gevonden.

5.10 EMU-saldo

Aqualysis verwacht op basis van de kapitaallastenraming een EMU-tekort van ca. € 150.000 in 2019 (ca. 550.000 bestedingen en 400.000 afschrijvingen). Het saldo wordt in hoge mate bepaald door de fasering van de bestedingen verbonden aan de herhuisvesting. Hierbij is gerekend met volledige besteding van het krediet voor herhuisvesting in 2018. De deelnemers dienen het EMU-saldo op basis van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën te consolideren in het eigen EMU-tekort (norm).

6 Exploitatiebegroting naar kosten- en opbrengstsoort

6.1 Totaaloverzicht

In onderstaande tabel staan de totale exploitatiekosten 2019-2022. Alle bedragen zijn in hele euro's. De inkomsten zijn als min-post opgenomen, zodat het totaal de netto-kosten aangeeft die opgebracht zullen worden door de deelnemers. De verwachte verdeling over de deelnemers wordt per programma getoond in hoofdstuk 4.

Ter vergelijking worden de begrote baten en lasten uit de begroting 2018 getoond, alsmede de gerealiseerde baten en lasten 2017. Ten aanzien van de begroting 2018 worden zowel de door het bestuur vastgestelde jaarschijf 2018, als voor de indicatief opgenomen jaarschijf 2019 uit de begroting 2018 getoond. De vergelijking van de begroting 2019 met het vorige boekjaar is wettelijk verplicht (art. 4.24 lid 4 Waterschapsbesluit). Via de vergelijking tussen de jaarschijven 2019 uit de onderhavige en de vorige begroting wordt de consistentie aangetoond.

Tabel 7: totaaloverzicht (netto)kosten

Kostengroep	Realisatie 2017	Begroting 2018 (jaar 2018)	Begroting 2018 (jaar 2019)	2019	2020	2021	2022
Kapitaallasten	113.391	262.100	519.600	523.002	591.401	651.475	683.126
Personeelslasten	3.752.595	3.844.700	3.917.900	3.946.300	4.025.300	4.105.700	4.187.900
Goederen en diensten	2.201.572	2.102.500	2.079.000	2.180.500	2.239.800	2.244.900	2.290.800
Verzekeringen en belastingen	43.555	40.700	41.100	41.700	42.600	43.400	44.200
Inkomsten	-630.531	-505.000	-515.000	-500.000	-515.000	-520.000	-525.000
Onvoorzien	0	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Netto kosten	5.480.582	5.845.000	6.142.600	6.291.502	6.484.101	6.625.475	6.781.026

6.2 Globale toelichting op de begroting 2018 naar kosten- en opbrengstsoort

Onderstaand worden de budgettaire ontwikkelingen tussen de begroting 2018 en 2019 nader toegelicht. Het verschil tussen de jaarschijf 2018 begroting 2018 en de actuele begroting wordt als eerste toegelicht. Daarna wordt de jaarschijf 2019 uit de begroting 2018 vergeleken met de actuele begroting.

Rente en afschrijving

Begroting 2018: De kapitaallasten nemen met ca. €261.000 toe. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van het begroten van rente en afschrijvingen t.a.v. het laboratoriumgebouw (verschil: €221.000). De overige ontwikkeling is de resultante van het plegen van (reguliere) vervangingsinvesteringen m.b.t. apparatuur en vervoermiddelen, onder aftrek van vrijvallende kapitaallasten (bestaande activa).

Jaarschijf 2019: De begrote kapitaallasten liggen ca. €3.000 hoger dan eerder verwacht. Dit saldo ontstaat ondanks het programmeren van meer vervangingsinvesteringen; bijv. t.a.v. ICT middelen. De financiële ruimte voor de vervangingen wordt gevonden in het beargumenteerd en binnen de marges van het afschrijvingsbeleid verlengen van de te hanteren afschrijftermijnen. Diverse apparaten gaan met het oog op de historische frequentie van vervanging langer mee dan de eerder ingeschatte 7 jaren.

Personeelslasten

Begroting 2018: De personeelslasten nemen met €102.000 toe. Dit is voornamelijk het gevolg van:

- Begrote indexatie van loonkosten (2,0%) met het oog op de nieuwe cao periode (€68.000).
- Groei van anciënniteit en beloningen (€24.000)
- Begroten van een assistent laboratorium coördinator (€63.000)
- Vervanging van een gepensioneerde monsternemer reeds begroot (€-55.000)
- Saldo overige mutaties (€2.000)

Jaarschijf 2019: De verwachte personele kosten stijgen licht t.o.v. de jaarschijf 2019 uit de begroting 2018 met €28.000. Dit verschil wordt verklaard door enerzijds het stijgen van begrote premies voor pensioen en sociale verzekeringen met ca. €90.000; anderzijds door het herijken van zowel de verwachte effecten van de cao ontwikkeling (€-17.000) en herijking van de verwachte personele lasten naar aanleiding van de actualiteit (personeel verloop).

Goederen en diensten

Begroting 2018: De begrote kosten voor goederen en diensten nemen met €78.000 toe. Dit betreft op hoofdlijnen de volgende kosten:

Kosten laboratoriumonderzoek: +€50.000 (van €165.000 naar €215.000). Belangrijkste oorzaak vormt het begroten van aanvullende benodigde onderzoekscapaciteit op het vlak van Hydrobiologie. Deze lasten zijn berekend aan de hand van een historisch en rekenkundig onderbouwde inschatting van de maximale productiecapaciteit versus de omvang van de vraag.

Onderhoud en onderdelen vervoersmiddelen: +€18.000 (van €17.000 naar €35.000). Het is de verwachting dat het onderhoud van het wagenpark alsmede de boten zal toenemen. Het onderhoud wordt door de klantenservice verder geprofessionaliseerd, waardoor eerder preventief onderhoud wordt gepleegd. Op de langere termijn worden hier investeringskosten mee uitgespaard.

Kosten inkoop chemicaliën: +€10.000 (van €170.000 naar €180.000). Op basis van de jaarstukken 2017 blijkt dat er structureel meer/duurdere chemicaliën worden verbruikt. De begroting 2019 is voor deze historisch onderbouwde kostenstijging gecorrigeerd.

Overige fluctuaties ten aanzien van de begrote goederen en diensten leiden per saldo niet tot lastenontwikkeling.

Jaarschijf 2019: De begrote kosten voor goederen en diensten nemen met €102.000 toe. Deze stijging ontstaat door toedoen van de bovenstaand reeds benoemde ontwikkelingen. Er werd in jaarschijf 2019 echter rekening gehouden met een daling van de benodigde onderzoekscapaciteit (Hydrobiologie) van €35.000 als gevolg van de teruglopende vraag in de begroting 2018. Van een daling lijkt geen sprake. Overige ontwikkelingen leiden tot een marginale wijziging van -€11.000.

Inkomsten van derden

Begroting 2018: De begrote inkomsten dalen licht met -€5000. Dit is het saldo van het begroten van de verwachte opbrengst uit de btw pro-rata regeling (zie jaarstukken 2017) a €30.000. En het dalen van de verwachte inkomsten uit het doorbelasten van magazijnartikelen (-€15.000) en de opbrengsten uit transportdiensten (-€20.000). Deze posten zijn eveneens in lijn gebracht met de opbrengsten in de jaarstukken 2017.

Onvoorzien

De post onvoorzien is geraamd op het historisch afgesproken niveau van 100.000 euro. Deze wordt niet geïndexeerd.

AQUALYSIS
waterlaboratorium

HELDER IN WATERONDERZOEK

Postadres

Postbus 12, 8000 AA Zwolle

bezoekadres

Loggerweg 6,
8042 PG Zwolle
Tel. 038 425 96 00

www.aqualysis.nl
info@aqualysis.nl